

Kateřina Šmídová

FUNERÁLNÍ DESIGN
Nový koncept smutečního oznámení

Atelier Karel, Ústav Designu FA ČVUT 2021/2022

Funerální design - koncept pro smuteční oznámení

Kateřina Šmídová

4.ročník

- 1/ Motivace
- 2/ Cílová skupina
- 3/ Analytická část
- 4/ Rešerše
- 5/ Proces projektu
- 6/ Jak koncept funguje
- 7/ Návrh
- 8/ Koncept
- 9/ Technologie
- 10/ Seznam zdrojů

Prach jsme a v prach se obrátíme. Smrt je součástí života. V závislosti na sociálně kulturních podmínkách se pojí s nej-různějšími tradicemi a také přístupem k celé věci.

Tento koncept zakládá především na našich střeoevropských zvycích a tradicích, především pak na českých, ohledně posledního rozloučení.

Motivací pro tento návrh byl především subjektivní pohled a pocit z předmětu smutečního oznámení jako takového.

Nicméně upřímnou a hlavní motivací k zamyšlení nad smutečním oznámením, byla má osobní zkušenost tvorby parte (v rámci běžných konvencí) pro jednoho z mých nejbližších. Při tvorbě parte které by splňovalo běžné obsahové i vizuální zvyky, jsem si uvědomila o jak nepěknou a nedůstojnou věc se jedná.

Proto jsem se rozhodla, dát této smutné tištěné informaci na kusu kancelářského papíru jinou formu i účel.

2/ Cílová skupina

Nový koncept smutečního oznámení je míněně především, pro blízké a známé zesnulého - tedy všechny komu běžně rodina parte rozesílá.

I když toto smuteční oznámení dává možnost intimního a osobního rozloučení, není míněno jako náhrada za běžný smuteční obřad. Jde spíše o jakési terapeutické gesto pro pozůstalé a možnost jak se s odchodem vyrovnat pomocí fyzického gesta.

Nicméně, obecně lze říci, že se tento koncept zaměřuje na každého pozůstalého a jeho osobní potřeby psychického spracování odchodu blízké osoby.

3/ Analýza

Mou osobní zkušenost bylo třeba si prověřit i v širším spektru společnosti. Pro tento účel byl veden jak verbální výzkum, tak průzkum formou dotazníku.

Lidé byli dotazováni jak na obecnější otázky, například jak se vypořádávají se smrtí blízké osoby tak na záležitosti týkající se přímo předmětu parte.

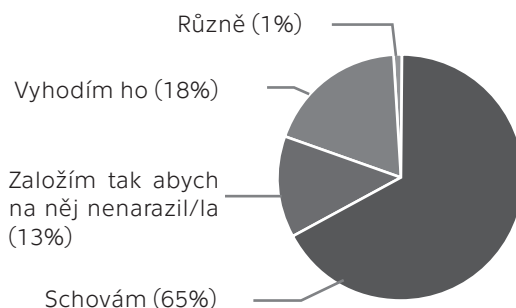
Výsledky výzkumů poměrně naplnily očekávání, v souhrnu lze říci že většina respondentů odpověděla, že cítí potřebu intimního osobního rozloučení, 60% dotázaných má spojený rituál rozloučení alkoholem a skoro čtvrtina se loučí aktivitou spojenou se zesnulým.

Zajímavým ukazatelem ovšem byl dotaz, jak nakládají se smutečním oznámením. Bylo zjištěno, že přes tři čtvrtiny dotázaných si parte schovává. I tento fakt byl jedním z impulzů proč tento problém řešit.

V dotazníku odpovědělo celkem Padesát dva respondentů různého věku a pohlaví. Analýzy pomocí otevřené konverzace s dotazy se účastnilo přes 12 jednotlivců.

Při analytické části mne obzvláště zaujal výsledek jedné konkrétní otázky. Svědčí totiž o tom jak lidé naloží se tiskovinou parte. Viz graf

Jak naložíte se smutečním oznámením?

obr. 1 Last Farewell - Lena Jacobi

Nawia - Funeral Urns niuanse studio

Existuje již mnoho různých konceptuálních přístupů k funérálním záležitostem. Především se, ale jedná koncepty, které se týkají fyzické schránky či samotného obřadu rozloučení.

Mnoho z těchto návrhů se týká především fyzické schránky seznulého a způsobu pohřbívání či samotného obřadu pohřbívání.

Nicméně jiné zpracování či návrh smutečního oznámení nebylo nalezeno. Pokusy o lepší grafické zpracování smutečního oznámení míří dříve k bizarnějšímu řešení, nežli zlepšení.

Soul of Sea- Sea burial cinerary urn - Ta Chuan Chen

5/ Proces projektu

Proces navrhování spočíval především v myšlence bourání zažité tradice smutečních obřadů. Možná lépe řící vymyšlní konceptu nežli navrhování, neb měřítkem projektu je najít nový teoretický koncept, nikoli nový produkt.

Při zpracovávání tohoto tématu bylo stanoveno několik důležitých parametrů, které udaly směr pro vymýšlení nového konceptu:

1/ Tiskovina parte musí být oproštěna od úzkostné formálnosti (formát, černý tisk na bílém kancelářském papíře)

2/ Co nejméně potlačit traumaticnost tohoto předmětu

3/ Díky analýze bylo zjištěno, že si přes třičtvrtiny lidí parte nechává a nemůžou ho vyhodit - proto, najít další smysl v tomto předmětu

4/ Spojení s osobním rituálem a psychickou stránkou věci

5/ obrátit pozornost na zenulého (na běžném parte se především dovíme čím byl dotyčný pro všechny pozůstalé a kde jim můžete vyjádřit soustrast)

Jak je tedy navržen nový koncept smutečního oznámení?

Pošta doručí parte

Den, týden, měsíc, rok...
jakmile budete cítit potřebu
se rozloučit se zesnulým
a budete připraveni
vezměte parte

Udělejte co potřebujete, ať
už je to - něčeho dobrého se
napít, někam jít, udělat něco
co máte spojené se zesnulým.

Váš osobní intimní akt zakončete
spálením fyzického smutečního
oznámení.

Výsledný koncept spočívá v maloformátovém parte, které nabídne možnost malého osobního obřadu či rozloučení tím, že jej vhodnou dobu dotyčný spálí.

Důležitou věcí je zde onen pomíjivý okamžik či spíše mžik, kdy parte zmizí.

Celkově se tedy snažíme najít bezpečné a udržitelné řešení, pro papírový materiál, který rychle vzplane a shoří s co nejméně zbytky čímž prostě zmizí v plameni.

Technologická stránka věci je momentálně spíše jen myšlenka, i přesto že proběhly odborné konzultace po stránce chemického složení, tato problematika si žádá další zkoušení a experimenty.

8/ Jaký je nový koncept smutečního oznámení?

Obsah

Jméno zesnulého a vše co měl na světě rád, text záleží na rodině či blízkých pozůstalých

Účel

Přidání vyššího smyslu parte jako takového. Konkrétně intimního rozloučení s blízkým.

Formát

kartička 12x12 cm, recyklovaného papíru, tedy šetrnější a praktičtější formát pro tyto účely

Okamžik

Po zapálení rychle vzplane a nezbyde ani popel. Ztělesněný okamžik pomíjivosti života.

Materiál

recyklovaný papír především kvůli zmírnění kontrastu černého písma na bílém papíru.

Terapie

Takovýto akt, dobře poslouží také jako terapeutická pomůcka po prožití ztráty.

Například takto jednoduše by nové parte mohlo vypadat. Jednoduchý text s přechodem do ztracena.

Možností první volby pro materiál, který by hořel bezzbytkově, je bezpochyby nitrocelulóza. Ta je připravována z celulózy nitrací v nitrační směsi pozůstávající z kyseliny dusičné a kyseliny sírové. Z takhle připravené nitrocelulózy hořením vzniká pouze oxid uhelnatý, oxid uhličitý, dusík a vodní pára. Jelikož všechny produkty chemické reakce jsou ve formě plynů, nedochází ke vzniku popela a přítomnost nitro-skupiny způsobuje velice efektivní a rychlé hoření.

Nevýhodou ale je, že z nitrocelulózy není možné připravit klasický tvrdý papír, který by držel tvar a bylo by tak možné ho jednoduše potisknout, co je pro účel této práce zásadní.

Řešení se ale nabízí v jakémsi retrográdním přístupu. Nejsme-li schopni připravit finální papír z nitrocelulózy jako takové, co k tomu přistoupit obráceně. Vztít obyčejný list papíru a udělat z něj nitrocelulóзовý papír. Postup by byl následovný. Jestli bude list papíru na krátkou dobu ponořen do nitrační směsi, mělo by dojít k částečné nitraci hydroxylových skupin celulózy a zároveň by papír neměl být zdegradován. Následně by se propláchnul dostatečným množstvím vody kvůli omytí od nitrační směsi a pak se nechal volně vyschnout.

V tomto případě by se nejednalo o nitrocelulózu v pravém slova smyslu, jelikož chemická reakce by probíhala jenom na povrchu materiálu, a ne v celém jeho objemu. Takhle připravený materiál by ale mohl spojit výhody obyčejného papíru a nitrocelulózy do formy, která by pro nás mohla být použitelná.

9/ Seznam zdrojů

obr. 1 - Last Farewell

Lena Jacobi, Behance. Behance [online]. Dostupné z: <https://www.behance.net/gallery/105507719/Last-Farewell>

obr. 2 - Nawia - Funeral Urns

niuanse studio, Behance. Behance [online]. Dostupné z: https://www.behance.net/gallery/27204455/Nawia-Funeral-Urns?tracking_source=search_projects%7Cfuneral

obr. 3 - Soul of Sea- Sea burial cinerary urn - Ta Chuan Chen, Behance. Behance [online]. Dostupné z: <https://www.behance.net/gallery/65700253/Soul-of-Sea-Sea-burial-cinerary-urn>

Veškeré neočíslované fotografie spadají do archivu autorky

Zdrojem odborných informací mi byl po chemické stránce Mgr. Milan Maďar, za což mu nesmírně děkuji.

ČVUT

FA

Ústav Designu
ATELIER KAREL

LS2022

